Europeiska rådet

Bryssel den 18 mars 2016

SN 38/16

NOT

Ärende:	Uttalande från EU och Turkiet

Uttalande från EU och Turkiet

I dag mötte Europeiska rådets medlemmar sin turkiska motpart. Detta var det tredje mötet sedan november 2015 som ägnades åt en fördjupning av förbindelserna mellan Turkiet och EU samt hanteringen av migrationskrisen.

Europeiska rådets medlemmar uttryckte sitt djupaste deltagande med Turkiets folk med anledning av bombattentatet i Ankara i söndags. De fördömde starkt detta avskyvärda dåd och upprepade sitt fortsatta stöd i kampen mot terrorism i alla dess former.

Turkiet och Europeiska unionen bekräftade på nytt sitt åtagande att genomföra den gemensamma handlingsplan som aktiverades den 29 november 2015. Stora framsteg har redan gjorts, inbegripet Turkiets öppnande av sin arbetsmarknad för syrier som är föremål för tillfälligt skydd, införandet av nya viseringskrav för syrier och andra nationaliteter, intensifierade säkerhetsinsatser från turkisk kustbevakning och polis samt förbättrat informationsutbyte. Dessutom har Europeiska unionen börjat betala ut beloppet på 3 miljarder euro från faciliteten för flyktingar i Turkiet till konkreta projekt, och arbetet med viseringsliberaliseringen och inom anslutningsförhandlingarna, bland annat öppnandet av kapitel 17 i december förra året, har gått framåt. Den 7 mars 2016 gick Turkiet dessutom med på ett snabbt återvändande för alla migranter som inte är i behov av internationellt skydd och som tagit sig från Turkiet till Grekland och att ta tillbaka alla irreguljära migranter som påträffats på turkiskt vatten. Turkiet och EU enades också om att fortsätta att trappa upp åtgärderna mot smugglare av migranter och välkomnade inrättandet av en Nato-insats i Egeiska havet. Turkiet och EU inser samtidigt att det krävs ytterligare snabba och beslutsamma insatser.

För att förstöra människosmugglarnas affärsmodell och ge migranterna ett alternativ till att riskera livet beslutade EU och Turkiet i dag att stoppa den irreguljära migrationen från Turkiet till EU. För att förverkliga detta mål enades de om följande ytterligare åtgärdspunkter:

1) Alla nya irreguljära migranter som från och med den 20 mars 2016 tar sig från Turkiet till de grekiska öarna kommer att återsändas till Turkiet. Detta kommer att ske i full överenstämmelse med EU-rätten och internationell rätt, vilket innebär att ingen form av kollektiva utvisningar kommer att genomföras. Alla migranter kommer att skyddas i enlighet med tillämpliga internationella standarder och med respekt för principen om "non-refoulement". Detta kommer att vara en tillfällig och extraordinär åtgärd, som är nödvändig för att få ett slut på det mänskliga lidandet och återställa den allmänna ordningen. Migranter som anländer till de grekiska öarna kommer vederbörligen att registreras, och alla asylansökningar kommer i enlighet med direktivet om asylförfaranden att handläggas individuellt av de grekiska myndigheterna i samarbete med UNHCR. Migranter som inte ansöker om asyl eller vars ansökan har befunnits vara ogrundad eller har nekats prövning enligt det direktivet kommer att återsändas till Turkiet. Turkiet och Grekland kommer med bistånd av EU:s institutioner och byråer att vidta nödvändiga åtgärder och komma överens om alla nödvändiga bilaterala arrangemang, inbegripet närvaron av turkiska tjänstemän på grekiska öar och grekiska tjänstemän i Turkiet från och med den 20 mars 2016, för att säkerställa kontakterna och därigenom se till att dessa arrangemang fungerar smidigt. EU kommer att stå för kostnaderna för att återsända de irreguljära migranterna.

2) För varje syrier som återsänds till Turkiet från de grekiska öarna kommer en annan syrier från Turkiet att vidarebosättas i EU, med beaktande av FN:s sårbarhetskriterier. En mekanism kommer att inrättas med bistånd av kommissionen, EU:s byråer och andra medlemsstater samt UNHCR för att säkerställa att denna princip tillämpas från och med den dag då återsändandet inleds. Migranter som inte tidigare har rest in eller försökt att resa in i EU på irreguljär väg kommer att prioriteras. Från EU:s sida kommer vidarebosättning enligt denna mekanism i första hand att ske genom fullgörande av medlemsstaternas åtaganden enligt slutsatserna från företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, av den 20 juli 2015, varav 18 000 platser för vidarebosättning återstår. Eventuella ytterligare vidarebosättningsbehov kommer att tillgodoses genom ett liknande frivilligt arrangemang för upp till ytterligare 54 000 personer. Europeiska rådets medlemmar välkomnar kommissionens avsikt att föreslå en ändring av beslutet om omplacering av den 22 september 2015 så att eventuella åtaganden om vidarebosättning som görs inom ramen för detta arrangemang ska kunna avräknas från de icke fördelade platserna enligt beslutet. Om dessa arrangemang inte innebär att målet att stoppa den irreguljära migrationen uppfylls och antalet återvändanden närmar sig de antal som föreskrivs ovan, kommer denna mekanism att ses över. Om antalet återvändanden överskrider det antal som föreskrivs ovan, kommer mekanismen att upphöra.

3) Turkiet kommer att vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra att nya rutter för olaglig migration från Turkiet till EU uppstår sjö- eller landvägen och kommer för detta ändamål att samverka med såväl grannländer som EU.

4) Så snart de olagliga resorna mellan Turkiet och EU håller på att upphöra eller det åtminstone har skett en betydlig och hållbar minskning, kommer det frivilliga humanitära mottagandesystemet att aktiveras. EU:s medlemsstater kommer på frivillig basis att bidra till detta system.

5) Förverkligandet av färdplanen för viseringsliberalisering kommer att påskyndas för alla deltagande medlemsstater så att viseringskravet för turkiska medborgare ska kunna hävas senast i slutet av juni 2016, under förutsättning att samtliga riktmärken är uppfyllda. Turkiet kommer därför att vidta de åtgärder som krävs för att uppfylla de återstående kraven så att kommissionen efter den föreskrivna bedömningen av efterlevnaden av riktmärken och före april månads utgång ska kunna lägga fram ett lämpligt förslag som kan ligga till grund för ett slutligt beslut av Europaparlamentet och rådet.

6) EU kommer i nära samarbete med Turkiet att ytterligare påskynda utbetalningen av de 3 miljarder euro som inledningsvis anslagits inom ramen för faciliteten för flyktingar i Turkiet och att säkerställa finansiering av ytterligare projekt för personer som är föremål för tillfälligt skydd och som kan identifieras med snabb hjälp från Turkiet före mars månads utgång. En första förteckning över konkreta projekt för flyktingar som snabbt kan finansieras genom faciliteten, framför allt på områdena hälso- och sjukvård, utbildning, infrastruktur, livsmedel och andra levnadskostnader, kommer gemensamt att fastställas inom en vecka. När dessa medel nästan är slut, och under förutsättning att ovannämnda åtaganden är uppnådda, kommer EU att mobilisera ytterligare medel för faciliteten på ytterligare 3 miljarder euro fram till slutet av 2018.

7) EU och Turkiet välkomnade det pågående arbetet med att uppgradera tullunionen.

8) EU och Turkiet bekräftade återigen sitt åtagande att gjuta nytt liv i anslutningsprocessen i enlighet med det gemensamma uttalandet av den 29 november 2015. De välkomnade öppnandet av kapitel 17 den 14 december 2015 och beslutade att som nästa steg öppna kapitel 33 under det nederländska ordförandeskapet. De välkomnade det faktum att kommissionen kommer att lägga fram ett förslag om detta i april. Det förberedande arbetet inför öppnandet av andra kapitel kommer att fortsätta i snabbare takt utan att det föregriper medlemsstaternas ståndpunkter i enlighet med befintliga regler.

9) EU och medlemsstaterna kommer att arbeta tillsammans med Turkiet i alla sådana gemensamma projekt för att förbättra de humanitära förhållandena i Syrien, i synnerhet i vissa områden nära den turkiska gränsen, som gör att lokalbefolkningen och flyktingarna kan bo i säkrare områden.

Arbetet med alla dessa element kommer att fortsätta parallellt och övervakas gemensamt på månatlig basis.

EU och Turkiet beslutade att man vid behov kommer att hålla fler möten, i enlighet med det gemensamma uttalandet av den 29 november 2015.